

РЕШЕНИЕ

№ 946

гр. София, 27.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-10 СЪСТАВ, в публично заседание на тридесети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Десислава Зисова

при участието на секретаря Алина К. Тодорова
като разгледа докладваното от Десислава Зисова Гражданско дело № 20211100113003 по описа за 2021 година

Производството е образувано по искова молба на Б. И. А., с която е предявен срещу С. Т. Б. иск с правно основание чл. 422 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1, вр. чл. 44 ЗЗД, вр. чл. 535 ТЗ за сумата от 200000 лв., представляваща вземане по запис на заповед от 08.01.2020 г., заедно със законната лихва от датата на заявлението по чл. 417 ГПК – 19.03.2021 г. до окончателното изплащане на сумата.

Ищецът твърди, че е поемател по посочения запис на заповед, като ценната книга обезпечава изпълнение на задължение по договор за заем от 03.01.2020 г., сключен за общата сума от 600000 лв., като на 08.01.2020 г. е предал сумата от 200000 лв. на ответника, а ответникът му е издал разписка и е подписал процесния запис на заповед с падеж 12.03.2020 г. Поради липса на изпълнение на задължението на ответника да върне заетата сума, е подал заявление, по което е образувано ч.гр.д. № 15784/2021 г., 180-ти с-в по описа на СРС, по което са издадени заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК и изпълнителен лист. След възражение на длъжника предявява иска по реда на чл.422 ГПК за установяване на вземането си.

Ответникът оспорва иска, като твърди порок на волята - нищожност поради липса на воля – оспорва да е подписал договора за заем и записа на

заповед, а евентуално твърди унищожаемост – че е бил измамен от трето лице – дъщеря си, която по повод подписване на други документи, свързани с бърз кредит за 100 лв., е подменила същите и му е представила за подпис процесния договор за заем, разписка и запис на заповед, които ответникът подписал с убеждението, че полага подписа си под договор за бърз кредит за 100 лв. По този начин се е достигнало до подписване на процесните договор за заем и запис на заповед, без ищецът да иска да се задължава по такива договори, въведен в заблуждение, че подписва други документи. Оспорва да му е предоставена в брой, по банков път или по какъвто и да е друг начин заемната сума.

Съдът, след като се запозна със становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира следното **от фактическа и правна страна:**

От приложеното гр.д. № 15784/2021 г. на СРС, 180 с-в, се установява, че на 19.03.2021 г. Б. И. А. е подал заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК за сумата от 200000 лв. на основание запис на заповед, издаден на 08.01.2020 г., с падеж 12.03.2020 г. По заявлението е образувано ч.гр.д. № 15784 по описа на СРС за 2021 г. Искането на заявлението е уважено изцяло и на 22.04.2021 г. е издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ за претендираната сума, ведно със законната лихва от 19.03.2021 г. до изплащане на вземането и 4000 лв. държавна такса, както и изпълнителен лист от същата дата.

На основание молба за образуване на изпълнително дело с приложен изпълнителния лист е образувано и.д. № 20218510401395 на ЧСИ М.П., с рег. № 851 на КЧСИ. На 29.05.2021 г. с поканата за доброволно изпълнение е връчена на длъжника заповедта за изпълнение. На 08.06.2021 г., в предвидения по чл. 414, ал. 2 ГПК срок, длъжникът е подал възражение срещу заповедта за изпълнение. Заповедният съд е указал на ищеца да подаде искова молба в едномесечен срок, които указания са изпълнени в срок. Следователно, *предявения иск е допустим и спорът следва да се реши по същество.*

Установява се от запис на заповед от 08.01.2020 г., издаден в гр. София, че С. Т. Б. се е задължил безусловно неотменимо и без протест да изплати на падежа - 12.03.2020 г. сумата от 200000 лв. на Б. И. А., с място на плащане: гр.

София, ж.к. *****, ап. 47. Менителничният ефект носи наименованието „записът на заповед“ в заглавие и в текста на документа и съдържа подпис на издател, до който саморъчно (ръкописно) са изписани имената на С. Тр. Б.. От формална страна процесният запис на заповед съдържа предвидените в чл. 535 ТЗ реквизити.

Съгласно разясненията по т.17 от ТР № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС, записът на заповед е ценна книга, материализираща права, и доказателство за вземането. Вземането по запис на заповед произтича от абстрактна сделка, на която основанието е извън съдържанието на документа. При редовен от външна страна менителничен ефект и направено общо оспорване на вземането от ответника, ищецът не е длъжен да сочи основание на поетото от издателя задължение за плащане и да доказва възникването и съществуването на вземане по каузално правоотношение между него като поемател и длъжника – издател по повод или във връзка с което е издаден записът на заповед. С въвеждането на твърдения или възражения от поемателя или от издателя за наличието на каузално правоотношение, по повод или във връзка с което е издаден редовният запис на заповед, се разкрива основанието на поетото задължение за плащане или обезпечителният характер на ценната книга. В тази хипотеза на изследване подлежи и каузалното правоотношение доколкото възраженията, основани на това правоотношение, биха имали за последица погасяване на вземането по записа на заповед. По правилото на чл.154, ал.1 ГПК за разпределение на доказателствената тежест всяка от страните доказва фактите, на които основава твърденията и възраженията си **и които са обуславящи за претендираното, съответно отричаното право** – за съществуването, респ. несъществуването на вземането по записа на заповед.

При въведено твърдение на ищеца с исковата молба, че вземането му произтича от конкретно каузално правоотношение, изпълнението по което е било обезпечено с издадения запис на заповед, не се променя предметът на делото. Ищецът – кредитор сочи обезпечителната функция на записа на заповед спрямо каузалното правоотношение, като доказва вземането си, основано на менителничния ефект. При заявени релативни възражения от ответника се прилагат посочените правила за разпределение на доказателствената тежест.

В исковата молба ищецът сочи, освен наличието на редовен от външна страна запис на заповед като източник на претендираното парично вземане, също и каузално правоотношение, в обезпечение на което е издаден записът на заповед, а именно - договор за заем от 03.01.2020 г. Видно от представения документ - договора за заем, ищецът е поел задължение да предостави на ответника изцяло или на части в срок до 15.01.2020 г. заемна сума в размер на 600000 лв., а ответникът се е задължил да върне заемната сума и уговореното възнаграждение по реда и съгласно условията на договора за заем (чл. 1, чл. 2). Страните са уговорили задълженията по договора да се обезпечат с издаване на запис на заповед за всяка получена сума (чл.8). Предоставена е разписка от 08.01.2020 г., подписана от заемателя, удостоверяваща, че е получил от заемотателя по договора за заем от 03.01.2020 г. заемната сума от 200000 лв.

Съгласно чл. 240, ал. 1 ЗЗД с договора за заем заемотателят предава в собственост на заемателя пари или други заместими вещи, а заемателят се задължава да върне заетата сума или вещи от същия вид, количество и качество. Договорът е реален, поради което се счита сключен с предаването на паричната сума /заместима вещ от заемотателя на заемателя. От договора за заем се установява постигнато съгласие между страните с конкретното съдържание - за предоставяне на пари или други заместими вещи срещу поемане на задължение за връщането им, а от представената разписка - предаването им от заемотателя на заемателя (т.е. сключването на договора).

По делото е открито производство по чл. 193 ГПК по искане на ответника за проверка на истиността на договора за заем от 03.01.2020 г., разписката и записа на заповед. Установява се от приетото заключение на съдебно-графическата експертиза, че подписите на „заемател“ в договора за заем от 03.01.2020 г., за „издател“ в запис на заповед от 08.01.2020 г. за сумата от 200000 лв. и в разписка от 08.01.2020 г. за получена сума от 200000 лв. са положени от С. Т. Б., а ръкописните текстове в изписването на имената след подписите са написани от С. Т. Б. (л. 71). Заключение е подробно и обосновано и съдът го кредитира. Следователно, оспорването на сочените документи не е успешно проведено. Ето защо неоснователно е възражението на ответника за нищожност на договора за заем и записа на заповед поради липса на валидно изразена воля.

По възражението за унищожаемост на договора за заем и запис на заповед, съдът намира същото за неоснователно. По делото не се установява при условията на пълно и главно доказване ответникът да е бил подведен от трето за спора лице (дъщеря му В. П.а) да го подпише процесните договор и запис на заповед чрез умишлено въвеждане в заблуждение. По силата на чл.29, ал.1 и 2 ЗЗД измамата е основание за унищожение на договора, когато едната страна е била подведена от другата да го сключи чрез умишлено въвеждане в заблуждение, а когато измамата изхожда от трето лице, измамената страна може да иска унищожението на договора само ако при сключването му другата страна е знаела или не е могла да не знае за нея. Ето защо в тежест на ответника е да установи, че е бил подведен да подпише процесните документи чрез умишлено предизвикване, създаване и/или поддържане на невярна представа относно определени обстоятелства от фактическия състав на сделката – относно нейното съдържание, характер и последиците. Твърденията на ответника са, че дъщеря му е създала у него невярната представа, че подписва документи, свързани с отпускане на бърз кредит за 100 лв. от дружеството в което тя работи – „Изи Кредит“, като е подменила документите за бързия кредит, с които той се е запознал, с тези за процесния договор за заем, запис на заповед и разписка и ответникът е подписал последните с убеждението, че подписва документите за бързия кредит. От свидетелските показания на ангажираните от ответника свидетели не се установява горното твърдение. От показанията на свидетеля М. П. се установява, че дъщерята на ответника – В. П.а (бивша съпруга на свидетеля), е работила в „Изи Кредит“, е имала таргет да сключва определен брой договори, при достигането на които е получавала премия; В. П.а е убедила ответника да сключи заем за 100 лв. в края на 2020 г., като свидетелят е видял ответникът подписва документи за такъв заем в края на 2020 г. От тези показания не се установява обаче какви точно документи е подписал ответника и по-специално – свидетелят не е видял подписване от ответника на процесните договор за заем и запис на заповед по време на разговора с В. П.а и уговорката с нея за подписване на договор за бърз кредит. Обстоятелството, че съгласно приетата по делото графическа експертиза подписите в Договор за паричен заем от 29.12.2020 г. и Договор за поръчителство от 29.12.2020 г. (л.38-42 от делото) не са подписани от ответника, а подписът в тях от името на ответника е изпълнен от В. П.а, не

води до единствен извод, че вместо подправените документи, които е смятал, че подписва, са му представени именно процесния запис на заповед и договор за заем. Такова съждение всъщност не е и житейски логично, доколкото чисто визуално документите се различават осезаемо – в Договора за заем от „И.А.М.“ АД има бар-код над заглавието на договора, а самият текст е 5 страници и подписа на заемателя е в края на петата страница. Договорът за поръчителство също включва четири страници текст и подпис на ответника в края на четвърта страница. Подписаните от ответника документи Договор за заем, разписка и запис на заповед са всеки по половин страница, а разписката – четири реда, в тях заетата сума е поставена в удебелен шрифт (числото 600 000 лв. в договора за заем и числото 200 000 лв. в разписката и записа на заповед), като в разписката и записа на заповед сумата, посочена в тях – 200 000 лева е разположена непосредствено над мястото за подпис, където ответника е положил саморъчно подписа си, т.е. по начина, по който е подчертана и намираща се непосредствено над подписа, е трудно да се приеме, че не е могла да бъде възприета от подписващия. По тези съображения съдът приема, че по делото не се установява третото лице В. П.а чрез умишлено предизвикване на невярна представа относно конкретния документ, който представя за подпис, да е подменила документите и да е разменила Договор за паричен заем от 29.12.2020 г. и Договор за поръчителство от 29.12.2020 г. с процесните документи – Договор за заем от 03.01.2020 г. и запис на заповед от 08.01.2020 г. Поради това възражението за унищожаемост на процесните сделки – менителничен ефект и каузално правоотношение, е неоснователно.

Относно другите разпитани свидетели, доведени от ответника – Н. и С.в, същите не установяват такива обстоятелства, водещи до извод на невъзможност за подписване от ответника на процесните документи. Свидетелите сочат, че непосредствено след Нова година през 2020 г. ответникът ежедневно е посещавал ферма извън София, като е заминавал рано сутринта и се е връщал в София в неустановен час същия ден. Доколкото в процесните документи не е обозначен часа на подписване на документите, отсъствието на ответника от дома му през по-голямата част от деня, не навежда извод, че документите е невъзможно да са подписани от него. По отношение авторството на подписите е приета графическа експертиза, а относно евентуална симулация относно датата (т.е. твърдение,

че подписите са положени в друг ден, а не в деня, посочен в документа), това твърдение не се доказва.

Обстоятелството дали ответникът е имал финансови затруднения и дали се е нуждаел от средства е ирелевантен, поради което показанията на свидетелите по този въпрос няма да бъдат обсъждани.

По изложените съображения съдът приема, че по делото се установява наличието на запис на заповед с изискуемите по закон реквизити, както и валидно възникнало каузално правоотношение, обезпечено със записа на заповед. Не се доказаха възраженията на ответника за липса на воля при подписване на договора за заем и записа на заповед, както и да е бил въведен в заблуждение при подписването на тези документи. Не е доказано възражението му, че не е получил в брой заемната сума, за която е издал разписка на ищеца. С оглед изложеното, искът следва да бъде уважен.

Поради уважаване на главния иск, следва да бъде уважен и акцесорния иск за законна лихва от датата на заявлението в заповедното производство (арг. чл. 422, ал. 1 ГПК).

По разноските:

С оглед основателността на предявения иск, на ищеца се дължат разноски. Следва да му се присъдят разноски в исковото производство в размер на 9500 лв., от които: държавна такса в размер на 4000 лв. и адвокатско възнаграждение в размер на 4500 лв. и разноски в заповедното производство в размер на 4000 лв. за държавна такса.

Поради което Софийският градски съд

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, на основание чл. 422 ГПК, вр. чл.79, ал.1, пр.1, вр. чл. 44 ЗЗД, вр. чл.535 ТЗ, че **С. Т. Б.**, ЕГН *****, дължи на **Б. И. А.**, ЕГН *****, сумата от **200 000 лв.**, представляваща задължение по запис на заповед от 08.01.2020 г., заедно със законната лихва от датата на заявлението по чл.417 ГПК – 19.03.2021 г. до окончателното изплащане на сумата, за която сума е издадена заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК по ч.гр.д. № 15784/2021 г. на СРС, 180 с-в.

ОСЪЖДА С. Т. Б., ЕГН *****, да заплати на **Б. И. А.**, ЕГН

*****, на основание чл.78, ал.1 ГПК, сумата от **9 500 лв.**, представляваща разноси в исковото производство и сумата от **4 000 лв.** – разноси в заповедното производство.

Решението подлежи на обжалване пред Софийския апелативен съд в двуседмичен срок от съобщаването му чрез връчване на препис.

Съдия при Софийски градски съд: _____